

INTERESSEFORENINGEN OSLOS MIDDELALDER
MEDLEMSTUR TIL HRINGARIKI
Lørdag den 9. oktober 2004

Ringerike (*Hringariki*) er et gammelt landskapsnavn på bygdene ved Tyrifjorden og lavlandet nordenfor langs Randselva, Begna (Ådalselva) og Sokna, samt de vidstrakte skogtraktene omkring. Det fruktbare lavlandet ble tidlig befolket og er rikt på fortidsminner og historisk kjente steder.

Turprogram:

09.00: Bussavgang fra Oslo

10.00-11.45: Ringerikes Museum og Norderhov kirke

Ringerikes Museum, som er distriktsmuseet for Hole og Ringerike kommuner, har lokaler i den 400 år gamle Norderhov prestegård. Her bodde prestekona Anna Colbjørnsdatter i sin tid. Hun var sentral i slaget på Norderhov i 1716 da hun lokket en svensk militæravdeling i bakhold. Distriktskonservator og museumsbestyrer Preben L. Johannessen vil ta oss med på en 40 min. omvisning før vi ser museet på frihånd. På grunn av borgerlig konfirmasjon samme dag, bes det om at alle forlater museet senest kl 11.30. Museets web-adresse er www.ringerikes.museum.no

Norderhov (*Njorðarhof*, 'Njårds hov') kirke ligger rett ved museet. Kirken ble antagelig bygget på 1100-tallet, i romansk stil, og utvidet til korskirke i 1881. Vi har fått lov til å se kirken til tross for at det er bryllup litt senere på dagen. Vi får også komme ned i krypten for å se kistene med Anna Colbjørnsdatter og hennes mann Jonas Ramus.

12.00-12.45: Bønsnes kirke

Bønsnes (ant. *Bænhusnes*, 'Bønhus nes') kirke ute på Røysehalvøya er en meget gammel gavekirke som eies av bøndene i området. Kirken ligger langs Pilegrimsleden og er sammen med Norderhov en av distriktets fire middelalderkirker (de andre er Hole og Haug samt Stein kirkeruin). Vaktmester/lokalhistoriker Paul Ullern vil være guide for oss. En omfattende beskrivelse av kirken er gitt på www.hole.kommune.no <kultur> <kirker og kapell> <Bønsnes kirke>.

13.00-14.00: Lunsj på Vik skysstasjon. Tettstedet Vik er Hole kommunes administrasjonssenter. **14.15-15.15: Stein gård**

Buskeruds største bruk med ca 900 mål dyrket mark. Gården kan ha vært en av Haraldsættens gårder. Senere kirkegods under Mariakirken i Oslo. Fogedgård ved slutten av 1600-tallet. Hovedbygning fra 1830-årene som er privat. Eieren Karl Fredrik Hornemann (født Motzfeldt) har gitt oss lov til å se både Stein kirkeruin (Olavskirken) og Halvdanshaugen, som begge tilhører gården. **Stein krikkeruin** ble oppført av sten, men ble totalskadet ved brann 1683(?). Murverket og bevarte arkitektoniske detaljer tyder på at den tilhører en gruppe romanske stenkirker som ble bygget fra annen del av 1100-årene. En detaljert beskrivelse av kirken er gitt på www.hole.kommune.no <kultur> <kirker og kapell> <Ruinen på Stein>. Etterpå kjører vi et kort stykke for å se **Halvdanshaugen** hvor en part av Halvdan Svarte etter tradisjonen skal være gravlagt.

15.30-17.00: Storøen gård

Ligger på en naturskjønn øy i Tyrifjorden (63 m o.h.). Gårdens historie går helt tilbake til vikingtiden. Fra 1120 var eiendommen kirkegods, og på 1200-tallet bygde Hamarbispen et stort anlegg her bl.a. som hospits for pilegrimer. Etter reformasjonen var Storøen krongods i 113 år. Flere tønnehvelv er bevart av det omfattende bygningsanlegget fra 1200- og 1300-tallet. Også fredede bygninger fra 1600-, 1700- og 1800-tallet. En vakker park med sjelden og forvillet klosterflora omgir i dag storgårdsbebyggelsen. Tre av de fredede husene på gården brukes av Galleri Dronning Tyra (som trolig er stengt for høsten). Tidligere eier Kjeld Nørgaard tar oss med på omvisning og holder kåseri for oss i en gammel munkekjeller.